

Nytt fagråd i MoBa

Ledelsen i MoBa har utnevnt et nytt fagråd for de neste to årene.

Fagrådets oppgaver er å gi strategiske og faglige råd til ledelsen. I tillegg skal fagrådets medlemmer arbeide for å engasjere forskere i Norge og i utlandet til forskningssamarbeid og nye prosjekter med MoBa-data.

Fagrådet skal også arbeide med å utvikle forsknings- og kommunikasjonsstrategier slik at MoBa også i fremtiden kan være en av verdens viktigste helseundersøkelser.

I tillegg skal fagrådet ta del i arbeidet med å sikre MoBa en bærekraftig finansiell plattform for framtidig forskning og formidling.

Fagrådets sammensetning

- Marte Handal, Lege, PhD (leder av fagrådet)
- Ragnhild Eek Brandlistuen, Psykolog, PhD
- Pål Surén, Lege, PhD, Master of Public Health
- Helle Margrete Meltzer, Ernæringsfysiolog, Dr. Philos.
- Børge Sivertsen, Psykolog, PhD
- Øyvind Helgeland, Lege, PhD
- Inger Ariansen, Lege, PhD

Dansk-norsk MoBa-samarbeid om Cerebral Parese

MoBa hadde nylig besøk fra den danske søsterundersøkelsen Bedre sundhed i generationer (BSIG) og fra våre samarbeidspartnere ved National Institute of Environmental Health Sciences i USA.

Forskerne møttes til todagers møte i CP-studien MOBAND for å diskutere resultater og nye forskningsideer.

Formålet med MOBAND er å beskrive forekomst, sykdomsforløp, konsekvenser og dødelighet hos barn med CP. Avdelingsdirektør ved FHI Pål Surén er norsk prosjektleder.

MOBAND skal også identifisere mulige årsaker og risikofaktorer for CP.

Direktør Camilla Stoltenberg ved Folkehelseinstituttet, som er med i MOBAND

styringsgruppe, pekte på at noe av det viktigste framover er forske på årsakssammenhenger og risiko vi kan forebygge.

– Bruk av medisiner i svangerskapet og kosthold, for eksempel at den gravide får i seg nok jod og folat, er ting vi kan påvirke, sier Camilla Stoltenberg.

[Les mer på MoBas nettsider](#)

CP-SEMINAR: Professor Allen Wilcox fra National Institute of Environmental Health Sciences i USA (stående til høyre) innleder på MOBAND-seminar. Foto: FHI

En spennende, ny epoke i MoBa

Siden starten i 1999 har MoBa-mødre og -fedre fylt ut mange spørreskjemaer. Nå får ungdommene selv muligheten.

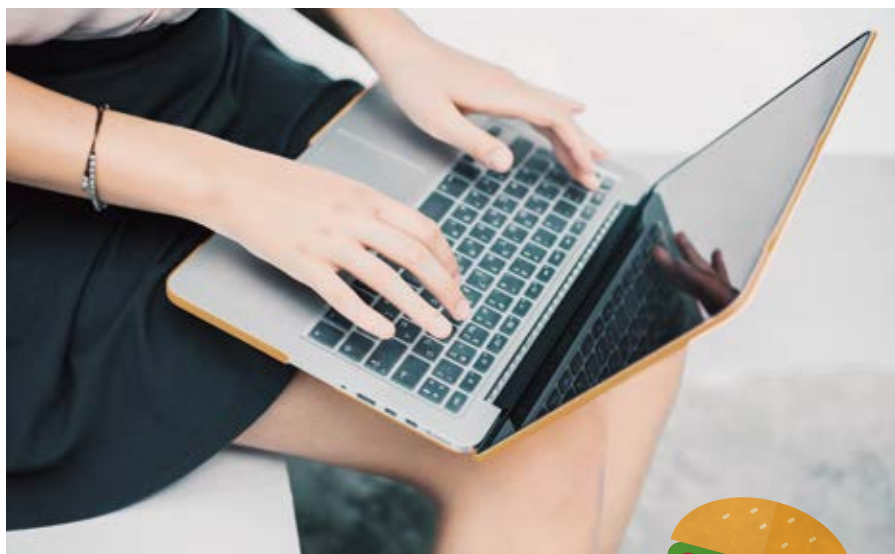
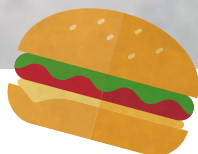

Foto: Shutterstock

I løpet av vinteren 2017 skal vi teste ut to nye spørreskjemaer til MoBa-ungdom i alderen 13 til 15 år. Disse spørreskjemaene er elektroniske og skal fylles ut på PC.

Det første skjemaet handler om kosthold og hva ungdom spiser. Det andre skjemaet handler om psykisk helse. Dette skjemaet er todelt. Mor får et skjema med innloggingskode, og

ungdommen får et annet skjema med en egen kode. Vi gjør de slik fordi ungdom har fortalt oss at de ønsker å kunne besvare skjemaet uten at andre kan se hva de svarer.

Vi håper du som forelder vil motivere din tenåring til å fylle ut spørreskjemaet, og at de unge vil synes det er både spennende og interessant å delta aktivt i MoBa.

Forsker får pris for MoBa-artikkel

Forsker Maria Magnus ved Folkehelseinstituttet har fått prisen årets artikkel av Norsk Forening for Epidemiologi.

Magnus har forsket på sammenhengen mellom vektøkning første leveår og risiko for type 1-diabetes.

I studien har norske og danske forskere studert vektøkningen hos nesten 100 000 barn i Den norske mor og barnundersøkelsen og den danske undersøkelsen [Bedre sundhed i generationer](#).

Prisen på 5 000 kroner gis hvert år til et yngre medlem av Norsk Forening for Epidemiologi (NOFE) for et arbeid som vurderes som et viktig bidrag til litteraturen.

Her kan du lese mer om forskningen: [Sammenheng mellom vektøkningen i første leveår og risikoen for type 1-diabetes](#).

MoBa-forsker utnevnt til årets farmasøyt

Professor Hedvig Nordeng har siden 1998 forsket på legemiddelbruk hos barn, gravide og ammende. Nylig ble hun utnevnt til årets farmasøyt under markeringen av verdens farmasøyt dag.

I forbindelse med utmerkelsen sier Hedvig Nordeng til tidsskriftet *Farmatid* at MoBa-data har vært en viktig forutsetning for å kunne studere legemiddelbruk hos gravide. Hedvig Nordeng er professor ved Universitetet i Oslo og forsker ved Folkehelseinstituttet.

Les mer Hedvig Nordengs forskning på [Farmatid.no](#)

Tolv gener er med å bestemme hvor mange barn vi får

Et internasjonalt forskerteam har funnet tolv gener som er med på å regulere forplantningsevnen. Disse genene kan bidra til å bestemme hvorfor noen får barn tidlig, mens andre forblir barnløse.

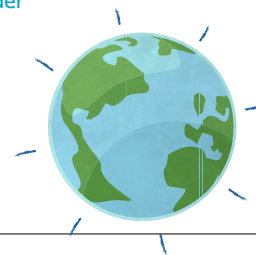

Foto: Shutterstock

alt inngår mer enn 300 000 kvinner og menn fra 63 nasjonale helseundersøkelser i studien, som er den største i sitt slag noensinne. En av de største delstudiene er MoBa. Forskningsarbeidet ble publisert i det anerkjente forskningstidsskriftet [Nature Genetics](#) mandag 31. oktober.

[Les mer om denne forskningen på MoBas nettsider](#)

Vellykket forskningsbesøk fra Sør-Korea

MoBa har i høst hatt besøk av tre medarbeidere fra Korean Children's Environmental health Study (Ko-CHENS).

Gjestene besøkte først Bergen hvor de fikk møte medarbeidere som jobber med utsendelse, innsamling, kvalitetssikring og lagring av MoBa-data. Deretter gikk turen til Oslo for å diskutere bruk av MoBa-data og biologiske prøver med medarbeidere som er knyttet til MoBa-forskningen.

Koreanerne fikk også en omvisning i den høyteknologiske biobanken der flere millioner MoBa-blodprøver er lagret.

Medarbeiderne i Ko-CHENS opplyste at de begynte å rekruttere gravide kvinner i Korea i 2015, og at de har som mål å inkludere 100 000 kvinner i Ko-CHENS innen 2019.

Hensikten med Ko-CHENS er å undersøke hvordan miljøgifter og kjemikalier påvirker fysisk og sosio-emosjonell utvikling og risiko for å utvikle ADHD, atopisk eksem og allergiske sykdommer hos barna.

Ko-CHENS skal etter planen følge barna fra fødselen og til de blir 18 år gamle. Biologiske prøver fra mor og barn skal samles inn og lagres

i en biobank. I tillegg skal foreldrene besvare spørreskjemaer etter hvert som barna vokser til.

Flere MoBa-forskere presenterte sine prosjekter og resultater for de koreanske forskerne. De koreanske og norske forskerne hadde mye å snakke om, blant annet om administrasjon av store befolkningsundersøkelser og systemer

for kvalitetssikring av biobanker for å sikre at blodprøver blir oppbevart riktig i påvente av at de skal benyttes til forskningsformål.

Ko-CHENS vil i fremtiden bli en viktig kohort som MoBa kan samarbeide med for å få bedre kunnskap om hvordan miljøgifter påvirker gravide kvinners og barns helse og utvikling.

VELLYKKET BESØK: Gjestene fra Sør-Korea møter MoBa-medarbeidere i Bergen.

Ny rapport om språk og læring

En av fem åtteåringer har dårlige skoleferdigheter eller utviklingsvansker som for eksempel konsentrasjonsvansker, språkvansker eller atferdsvansker. Ikke alle disse elevene får støtte eller tilrettelegging.

Det viser de foreløpige resultatene fra en pågående spørreundersøkelse blant lærerne til 2 000 norske åtteåringer.

Spørreundersøkelsen er gjennomført i en delstudie i MoBa. I løpet av de neste årene vil 24 000 lærere bli spurt om å delta i studien om elevenes læring og utvikling.

[Les mer om saken på MoBas nettsider](#)
[Last ned rapporten her](#)

Foto: Shutterstock

MoBa har rundet 400 publikasjoner og 40 doktorgrader

Vi som arbeider i MoBa gleder oss over alle nye doktorgrader og forskningsartikler som viser at det er stor aktivitet i MoBa. Forskere over hele verden bruker spørreskjemadata og biologiske data (blant

annet blod, urin og tenner) fra MoBa. Dette er takket være at dere som deltar har sendt oss spørreskjemaer og biologiske prøver i snart 17 år. Og det slutter ikke her. Nå skal en ny generasjon MoBa også bli med.

Vi ønsker dere alle en riktig god jul og et godt nytt år!

Redaksjon:

Per Magnus (ansvarlig redaktør),
Tove Kolset (redaktør),
Gun Peggy Knudsen, Patricia Schreuder

Kontakt oss her:

morbarn@fhi.no

Ny rapport om ADHD

Det er første gang det publiseres en samlet oversikt over ADHD blant barn, unge og voksne i Norge.

Rapporten viser at det er store forskjeller mellom fylkene når det gjelder diagnostisering, og forskerne vet ikke hva dette skyldes.

Forskerne finner også at barn ofte ikke får ADHD-diagnosen før langt opp i skolealder. Det er for sent med tanke på god forebygging og behandling, mener de. Barn med ADHD bør få hjelp i førskolealder.

Medikamentell behandling – spesielt av barn – er omdiskutert, og vi ønsker å bringe status på feltet i Norge i dag til hjelp for myndighetene, helsetjenesten og ikke minst for foreldre.

[Last ned rapporten](#)
[Les mer om ADHD](#)

